MEDIAKUNTA

Mediakunta Osk
11.10.2017

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Lausunto eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta (HE 121/2017 vp)

Mediakunnalta pyydettiin lausuntoa esityksestä osuustoiminnan näkökulmasta. Mediakunta on Suomen Journalistiliiton perustama työosuuskunta viestintä- ja media-alan ammattilaisille.

Työosuuskunta on jäsentensä omistama taloudellista toimintaa harjoittava yritys. Osuuskuntien tarkoitus on edistää jäsentensä hyvinvointia, työllistää jäsenensä ja tukea heidän taloudenpitoaan. Jäsenet ovat työsuhteessa osuuskuntaansa ja osuuskunta vastaa myös työnantajan velvollisuuksista ja muista ulkopuolisista vaatimuksista. Lisäksi työosuuskunta vakuuttaa jäsenensä. Osuuskunta yritysmuotona ja työntekomuotona soveltuu hyvin esimerkiksi tiimityöhön, eri ammattialojen työntekijöiden yhteistoimintaan, luovaan työhön ja asiantuntijatyöhön. Osuuskunnan jäsenet saavat etuja, osallistuvat osuuskunnan päätöksentekoon ja omistavat sen. Mikäli toiminnasta syntyy voittoa, se jaetaan takaisin jäsenille. Osuuskunta mahdollistaa myös osa-aikaisen ja kausiluontoisen työn tekemisen.

Mediakunnan jäsenten kohdalla onkin katsottu, että kysymys on työsuhteisesta eli palkansaaja-asemassa tehtävästä työstä, sillä työosuuskunnalla on aito pyrkimys työllistää jäsenensä sen kautta. Kuitenkin työttömyysturva-asioissa on myös työosuuskuntien jäsenten osalta asioita, jotka aiheuttavat tällä hetkellä epävarmuutta ja jälkikäteisiä yllätyksiä. Mediakunnassa työskentelevät jäsenet voivat myös työllistyä osuuskunnan ulkopuolella sivutoimisesti yrittäjinä.

Näistä syistä kannatammekin hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia ja erityisesti yrittäjiä koskevia parannuksia työttömyysturvalakiin seuraavin lisäyksin:

1. Työttömyysturvassa esiintyvät ongelmat eivät ilmene ainoastaan luovan alan ammattilaisten kohdalla, vaan kysymys on laajempi ja koskee erilaisia uusia työnteon käsitteitä ja muotoja, jotka asettuvat perinteisen työntekijä/yrittäjä-jaottelun rajapintaan. Monet luovan alan tekijöistä myös työskentelevät jo nyt sekä yrittäjinä, että palkansaajina. **Mielestämme lain pitäisikin mahdollistaa ja turvata itsensä työllistäminen nykyistä paremmin ja keikkatöitä aktiivisesti tekeviä ihmisiä ei tulisi rankaista selvittelytyöllä.** Työttömyysturvan paikkaamisen sijaan työttömyysturvalain kokonaisuudistus voisi selkiyttää tilannetta.

Mediakunta Osk
Osoite: PL 252, 00531 HELSINKI
Sähköposti: mediakunta@mediakunta.fi
Puh. +358(0)44 2400 680
www.mediakunta.fi

2. **Itsensä työllistäjiä koskevat säännökset ja ohjeistukset työttömyysturvasta päättäville viranomaisille kaipaavat selventämistä ja vähemmän tulkinnanvaraisuutta. Nykyinen järjestelmä on ennakoimaton.** Kansalaisten oikeusturvan kannalta olisi oleellista tietää jo ennakkoon, miten päätös liittyä esimerkiksi työosuuskuntaan tai laskutuspalvelun käyttäjäksi vaikuttaa yksilön työttömyysturvaan.

   Esimerkiksi:
   a. *Pelkästään laskutuspalveluita tarjoavien yritysten kautta tehtävä työ katsotaan yrittäjätyöksi. Niin sanottu kevytyrittäjyys onkin näiltä osin harhaanjohtava termi.*
   b. *Toisaalta, vaikka työttömyysturvan hakija on ollut oman käsityksensä mukaan työsuhteessa ja on jopa ollut palkansaajakassan jäsenenä, voidaan häntä pitää työttömyysturvalain yrittäjämääritelmän mukaisesti yrittäjänä.*
   c. *Lisäksi yritystoiminnan määrittäminen päätoimiseksi/sivutoimiseksi on osoittautunut käytännössä ongelmalliseksi. Selvitysvastuu on hakijalla ja joissakin tapauksissa hyvinkin pienimuotoinen työ (esim. yhden artikkelin lehteen kirjoittaminen kuukaudessa) on katsottu päätoimiseksi työksi. Päätoimisella yrittäjällä ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen. Tämä aiheuttaa sen, että moni ei uskalla aloittaa osa-aikaista yritystoimintaa tai työllistyä omassa työssä.*
   d. *Esityksen mukaan starttirahaa voisi saada neljän kuukauden jälkeen, edellyttäen, että toiminta on ollut sivutoimista. Starttirahaan pitäisi olla mahdollisuus riippumatta siitä, onko neljän kuukauden aikana toimittu pää- vai sivutoimisesti.*

3. **Työntekijä/yrittäjästatuksen epämääräisyys aiheuttaa yksittäistapauksissa väliinputoamisia. Työosuuskunnassa tehtävä työ tulisikin nykyistä selvemmin katsoa tehdyksi palkansaaja-asemassa.**

   Esimerkiksi:
   a. *Osuuskunnan jäsenten kohdalla selvityksiä kysytään herkemmin kuin muissa yritysmuodoissa työskentelevien kohdalla. Selvityspyynnöt aiheuttavat työttömyysetuuden hakijalle pelkoa siitä, että etuuden maksatus katkaistaan.*
   b. *Selvityspyynnöt koskevat erityisesti vähän töitä tekeviä, osuuskuntien osa-aikaisia työntekijöitä. Etuuden katkaiseminen selvityksen ajaksi koetaan kohtuuttomaksi menettelyksi.*
   c. *Samasta TE-keskuksesta voi tulla kaksi täysin ristiriitaista päätöstä, johtuen ohjeistusten tulkinnanvaraisuudesta (ks. kohta 2).*

Mediakunta Osk
Osoite: PL 252, 00531 HELSINKI
Sähköposti: mediakunta@mediakunta.fi
Puh. +358(0)44 2400 680
www.mediakunta.fi